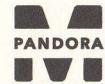

Peggy Guggenheim

confesiunile unei dependente de artă

Traducere din engleză de Ciprian Șiulea
Cuvânt înainte de Gore Vidal
Introducere de Alfred H. Barr Jr.

Editori:
Magdalena Mărculescu
Vasile Dem. Zamfirescu
Silviu Dragomir

Fondator:
Ion Mărculescu, 1994

Design:
Faber Studio
Foto copertă: Peggy Guggenheim, in a dress by Paul Poiret, 1925
© Man Ray Trust / ADAGP – VISARTA / Telimage – 2016

Redactor:
Ana-Maria-Tamaș

Director producție:
Cristian Claudiu Coban

DTP:
Ofelia Coșman

Corectură:
Irina Mușătoiu
Sînziana Doman

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
GUGGENHEIM, PEGGY
Confesiunile unei dependente de artă / Peggy Guggenheim;
trad.: Ciprian Șiulea. – București: Pandora Publishing, 2016
Index
ISBN 978-973-1989-71-6

I. Șiulea, Ciprian (trad.)

7

Titlul original: Confessions of an Art Addict

Autor: Peggy Guggenheim

Prefață de: Gore Vidal

Introducere de: Alfred H. Barr, Jr.

Copyright © 1960 Peggy Guggenheim

Foreword copyright © 1979 by Gore Vidal. Reprinted by permission of
William Morris Agency, Inc. On behalf of the Author.

Published by arrangement with HarperCollins Publishers

Copyright © Pandora Publishing, 2016 pentru prezenta ediție

O.P. 16, Ghișeul 1, C.P. 0490, București Tel.: +4 021 300 60 90; Fax:
+4 0372 25 20 20 e mail: comenzi@edituratrei.ro W: www.pandoram.ro

ISBN: 978-973-1989-71-6

Pandora M face parte din Grupul Editorial TREI

CUPRINS

Ilustrații	9
Cuvânt înainte de Gore Vidal	13
Introducere de Alfred H. Barr Jr.	18
1 Copilăria cu coperte aurite	23
2 Căsătoriile	45
3 Guggenheim Jeune	51
4 Colecționarea serioasă	70
5 Viața cu Max Ernst	83
6 Arta acestui secol	93
7 Venetia și Bienala	111
8 Palazzo Venier dei Leoni	120
9 Ceylon, India și din nou Venetia	138
10 New Yorkul revăzut	150
Index	160

ÎN 1923 AM ÎNCEPUT SĂ-MI SCRUIU MEMORIILE, DAR NU AM AJUNS prea departe. Ele începeau aşa: „Provin din două dintre cele mai bune familii evreieşti. Unul din bunicii mei s-a născut într-un grajd, asemenea lui Isus Christos, sau, mai degrabă, deasupra unui grajd din Bavaria, iar celălalt bunic al meu a fost negustor ambulant“. Ca să continui de unde am rămas, dacă bunicii mei și-au început viața modest, ei au sfârșit-o somptuos. Bunicul meu născut în grajd, domnul Seligman, a venit în America îmbarcat la clasa a patra, cu 40 de dolari în buzunar. A început să facă avere ca meșter de acoperișuri, apoi a produs uniforme pentru armata unionistă, în timpul Războiului Civil. Peste ani, a devenit un bancher renumit. Din punct de vedere social l-a depășit pe celălalt bunic al meu, domnul Guggenheim, negustorul ambulant, care s-a născut în Ober-Lengnan, în Elveția germană. Domnul Guggenheim l-a întrecut cu mult pe domnul Seligman, prin strângerea unei averi uriașe și cumpărarea celor mai multe mine de cupru din lume, dar nu a reușit niciodată să ajungă la distincția socială a domnului Seligman. De fapt, atunci când mama mea s-a căsătorit cu Benjamin Guggenheim, familia Seligman a considerat căsătoria o mezalianță. Pentru a explica faptul că ea intra prin căsătorie în cunoscuta familie din domeniul topitoriei, ei au trimis ruedelor din Europa o telegramă care spunea: „Florette logodită topitor Guggenheim“. Asta a devenit o mare glumă în familie, deoarece telegrama a fost transmisă greșit, *Guggenheim a miroosit*⁻¹.

Când eu m-am născut, familiile Seligman și Guggenheim ajunseseră extrem de bogate. Cel puțin familia Guggenheim era, dar nici familia Seligman nu se descurcase prea rău. Bunicul meu, James Seligman, fusese un om foarte modest, care refuza să cheltuije bani pentru el. Trăise din puțin și dăduse totul copiilor și

nepoților săi. Cei mai mulți dintre copiii lui erau ciudați, dacă nu nebuni. Asta se datora moștenirii proaste primele de la bunica mea. În cele din urmă, bunicul meu a trebuit să o părăsească. Probabil că ajunsese insuportabilă. Mama mi-a povestit că nu putea să invite bărbăți tineri acasă la ea fără o scenă din partea mamei sale. Bunica mea se ducea pe la magazine, se apleca peste tejghea și îi întreba confidențial pe vânzători: „Când credeți că s-a culcat cu mine ultima oară soțul meu?“

Frații și surorile mamei mele păreau foarte excentrici. Una din mătușile mele preferate era o soprana incurabilă. Dacă se întâmpla să te întâlnești cu ea în colțul lui Fifth Avenue, în timp ce așteptai autobuzul, deschidea gura larg și cânta game muzicale, încercând să te facă și pe tine să procedezi la fel. Își purta pălăria atârnată la ceară sau înclinată pe o ureche. Avea întotdeauna un trandafir înfipt în păr. Ace de păr lungi ieșeau periculos nu din pălărie, ci din păr. Rochiile ei târâtoare măsurau străzile. Purta învariabil un șal din pene. Era o bucătăreasă excelentă și făcea un jaleu de roșii minunat. Când nu cânta la pian, putea fi găsită întotdeauna în bucătărie sau citind banda de telegraf. Era o cartofoare înveterată. Avea o fixație ciudată față de bacterii și își stergea mereu mobila cu dezinfectant. În schimb, farmecul ei atât de extraordinar mă făcea să o iubesc din inimă. Nu aș putea spune că soțul ei simțea la fel. După ce se certase cu ea timp de peste 30 de ani, acesta încercase să-i omoare pe ea și pe unul din fiile ei, lovindu-i cu o crosă de golf. Nereușind, s-a dus imediat la lacul de acumulare și s-a înecat, nu înainte de a-și lega de picioare niște greutăți mari.

Cel mai atrăgător unchi al meu era un gentleman foarte distins, de modă veche. Despărțit de soția lui, care era la fel de bogată ca el, acesta se hotărâse să ducă o viață foarte simplă, în două camere mici, și să-și cheltuiască toți banii pe haine de blană pe care le dăruia fetelor. Aproape orice fată putea obține una, trebuia doar să ceară. Purta Legiunea de onoare, dar nu voia niciodată să ne spună de ce fusese decorat.

¹ „Guggenheim smelter“ (topitorul Guggenheim), față de „Guggenheim smelter“ (Guggenheim a mirosit-o). (N.t.)

Un alt unchi trăia cu cărbune, din care mâncă de mulți ani și, drept rezultat, dintii lui erau negri. Într-un buzunar tapetat cu zinc ducea bucăți de gheăță spartă din care sugea tot timpul. Bea whisky înainte de micul dejun și nu mâncă aproape deloc. Juca mult la jocurile de noroc, ca majoritatea mătușilor și unchilor mei, iar când a rămas fără fonduri a amenințat că se sinucide, ca să mai primească bani de la bunicul meu. Avea o amantă pe care o ascundea în camera lui. Nimănui nu i s-a îngăduit să îl viziteze, până când, în cele din urmă, s-a împușcat și atunci nu a mai putut să țină familia la distanță. La înmormântare, bunicul meu și-a șocat foarte tare copiii parcurgând culoarul bisericii cu amanta fiului său mort la braț. Toții spuneau: „Cum poate Tata să facă asta?“

Aveam și un unchi avar, care nu cheltuia niciodată vreun cent. Sosea în tocul ospețelor, spunând că nu îi trebuia nimic, apoi mâncă tot de pe masă. După cină, executa un număr înfricoșător pentru nepoatele lui, care era numit „șarpele“. Ne îngrozea și ne încânta. Punea mai multe scaune laolaltă, în șir, și apoi șerpuia printre ele pe burta, creând cu adevărat această iluzie. Ceilalți doi unchi erau aproape normali. Unul dintre ei își petrecea tot timpul spălându-se, iar celălalt scria piese de teatru care nu au fost montate niciodată. Acesta din urmă era un scump și era preferatul meu.

Celălalt bunc al meu, Meyer Guggenheim, a trăit fericit împreună cu sora lui vitregă, care i-a devenit soție. Ei au creat o familie încă și mai mare decât familia Seligman, chiar dacă mai puțin excentrică. Au fost șapte frați și trei surori. Aceștia au avut 33 de nepoți. Singura mea amintire despre acest gentleman este cum mâna în jurul New Yorkului o sanie cu cai. Era singur și purta o haină cu guler de focă și căciulă asortată. A murit când eu eram foarte mică.

M-am născut în New York, pe strada East 69th. Nu-mi amintesc nimic despre asta. Mama mi-a spus că, în timp ce infirmiera îi

umplea buiota, m-am repezit în lume cu viteza mea obișnuită, scheunând ca o pisică. Am fost precedată de o soră, Benita, care era cu aproape trei ani mai mare ca mine. Ea a fost marea iubire a copilăriei mele, de fapt a întregii mele vieți imature. Ne-am mutat curând într-o casă de pe strada East 72nd, lângă intrarea în parc. Aici, când eu aveam aproape cinci ani s-a născut a doua soră a mea, Hazel. Am fost diabolic de geloasă pe ea.

Copilăria mea a fost extrem de nefericită: nu am nicio amintire plăcută, de niciun fel. Acum mi se pare că a fost o agonie lungă, prelungită. Când eram foarte mică nu aveam prieteni. Nu am mers la școală până la 15 ani. În schimb, am studiat acasă cu profesori particulari. Tatăl meu insista ca noi, copiii lui, să fim bine instruiți și s-a asigurat că dobândim „bun-gust“. El însuși era pasionat de artă și a cumpărat foarte multe tablouri. Aproape singurele jucării pe care mi le pot aminti sunt un cal de lemn cu un fund enorm și o căsuță pentru păpuși cu covoare din blană de urs și candelabre minunate de cristal. Aveam, de asemenea, o vitrină plină cu sculpturi minusculă din fildeș și mobilă de argint, cu o cheie de bronz cu ornamentație de modă veche. Țineam vitrina închisă și nu permiteam nimănui să se atingă de comorile mele.

Cele mai intense amintiri le am din Central Park. Când eram foarte mică, mama mă plimba pe acolo într-un cupeu electric. Mai târziu, am mers prin parc cu un mic automobil cu pedale. Iarna eram obligată să patinez, ceea ce îmi provoca dureri complete. Aveam glezne prea fragile, iar circulația mea era mult prea proastă. N-o să uit niciodată dureea groaznică provocată de dezghețarea degetelor de la picioare atunci când, după ce mă întoarceam de pe lac, mă agățam de o sobă construită pentru patinatori, ce se afla într-o mică baracă.

Copilăria mea nu a fost doar extrem de singuratică și tristă, ci și plină de chinuri. Într-o vreme, am avut o bonă care mă amintește că-mi taie limba dacă îndrăzneam să îi spun mamei lucrurile respingătoare pe care mi le spunea ea. Disperată și înfricoșată, i-am mărturisit mamei mele, iar bona a fost concediată imediat.

De asemenea, eu nu eram foarte robustă, iar părinții mei se preocupau întruna de sănătatea mea. Își imaginai că am tot felul de boli și mă duceau mereu la doctori. La vîrstă de aproximativ 10 ani, am avut o criză acută de apendicită și am fost dusă în grabă la spital și operată la miezul nopții.

La puțin timp după aceea am suferit un accident grav în timp ce călăream în Central Park. Pe când treceam pe sub un pod, niște băieți cu role de deasupra mea au făcut un asemenea zgromot încât calul meu a luat-o la goană. Mi-am pierdut echilibrul, am căzut la pământ și am fost tărâtă o distanță destul de mare. Nu mi-am putut desprinde piciorul din scară și fusta mi s-a agățat de oblânc. Asta nu s-ar fi întâmplat niciodată dacă aş fi călărit cu picioarele de o parte și de alta a șei. Nu doar m-am rănit la picior, dar și gura mi-a fost vătămată grav. Mi-am rupt maxilarul în două locuri și am pierdut un dintă din față. Un polițist a găsit dintele în noroi și mi l-a înapoiat într-o scrisoare, iar a doua zi dentistul l-a înfipț în poziția lui inițială. Dar asta nu a pus capăt necazurilor mele. Maxilarul meu trebuia fixat. În timpul operației, a avut loc o mare luptă între chirurgii curanți. În cele din urmă, unul dintre ei a triumfat asupra celuilalt și a pus la loc sărmanul meu maxilar. Dentistul înfrânt nu a reușit niciodată să depășească acest fapt. El considera că are drepturi asupra gurii mele, dat fiind că îmi îndreptase dinții timp de ani de zile. Singurul lucru bun rezultat de aici a fost că asta a pus capăt chinurilor pe care le suportase din cauza procesului de înfrumusețare. Acum, acesta a trebuit să ia sfârșit. Primul pericol întâmpinat era posibilitatea septice-miei. După ce el a trecut, singurul risc cu care mă confruntam era de a fi lovită în gură și de a-mi pierde dintele iar, înainte ca el să fie bine implantat. Pe vremea aceea, singurii mei adversari erau mingile de tenis, aşa că mi-a venit ideea scliptoare de a-mi lega o strecuroatoare de ceai în fața gurii atunci când jucam tenis. Oricine mă vedea credea probabil că am hidrofobie. După ce totul s-a terminat, tatăl meu a primit de la dentistul care nu-și recunoscuse niciodată înfrângerea o notă de plată de 7 500 de dolari.

Tata l-a convins pe acest gentleman să accepte, cu reticență, 2000 de dolari.

În ciuda tuturor eforturilor pe care le făcusem pentru a păstra acest dintă, știam că nu îl voi putea avea mai mult de 10 ani, după care rădăcina lui avea să fie complet absorbită, iar dintele avea să fie înlocuit cu unul de porțelan. Aș putea spune că estimarea pe care am făcut-o vieții dintelui a fost profetică, aproape până la o zi. După zece ani, mi-am făcut programare ca să îl înlocuiesc înainte să cadă, ceea ce s-a întâmplat exact cu două zile înainte să trebuiască să merg la dentist.

Sora mea Benita a fost singura tovarășă a copilăriei mele și, prin urmare, am ajuns să o iubesc foarte mult. Eram însoțite permanent de guvernante franțuzești, care nu durau prea mult și se schimbau mereu, aşa că abia mi le amintesc. Fiind mult mai mică, Hazel avea bonă și ducea o viață cu totul separată. Nu mi-o amintesc deloc pe mama de la această vîrstă.

Când eu aveam cinci sau șase ani, tatăl meu a început să aibă amante. În casa noastră locuia o infirmieră calificată, care trebuia să-i facă tatălui meu masaj la cap, deoarece el suferea de nevralgii. Din spusele mamei, această infirmieră a fost cauza tuturor necazurilor ei, deoarece l-a influențat pe tatăl meu în rău, fără să fie vreodată în mod efectiv amanta lui. Mama mea a avut nevoie de ani de zile ca să scape de prezența otrăvitoare a acelei femei din casa noastră, căci tatăl meu depindea foarte mult de ea din cauza masajului. Cu toate acestea, în cele din urmă ne-am descurtat de ea, însă era prea târziu. Din momentul acela, tatăl meu a avut o serie întreagă de amante. Mama a considerat o mare ofensă faptul că mătușile mele au păstrat o relație amicală cu această infirmieră și a întreținut multă vreme o stare de vrajbă cu ele pentru asta. Toate acestea mi-au afectat copilăria. Eram tărâtă mereu în problemele părinților mei, iar asta a făcut din mine un copil precoce.

Tatăl meu mi-a spus întotdeauna Maggie, abia mult mai târziu am devenit Peggy. A comandat pentru noi bijuterii minunate,